

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dod. „Przyjaciel Dzieci“ wychodzi codziennie z wyjątk. niedziel i świąt i koszt. na miesiąc 1000000, z odniesz. do domu 1000036 mk., do Polski 1600000 mk. lub 55000 mkp., które należy wpłacić na nasze konto w Banku Dyskontowym w Bydgoszczy.

Ojców mowy, ojców wiary
Bronimy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 100000 mk. za rządęk jednolamowy. Wiersz reklamowy 300 000 mk. Przy dochodzeniu sądowym należyłości wszelkie rabaty upadają. Redakcja i Administracja: Olsztyn, Mühlenstr. 2. Tel. 531. Pocztove konto czekowe: Königsberg 19 466.

Rok XXXVII.

Olsztyn, na wtorek 25 września 1923 r.

Nr. 215.

Angielski plan sanacji waluty polskiej.

Londyński korespondent wychodzącej w Łodzi „Republiki“ w związku z ukazującymi się w prasie angielskiej i polskiej wiadomościami o angielskim doradcy finansowym dla Polski, zwrócił się do miarodajnych londyńskich sfer politycznych, zbliżonych do ministerjum spraw zagranicznych i uzyskał stamtąd następujące ciekawe i szczegółowe informacje o przyszłej działalności doradcy:

Działalność angielskiego doradcy finansowego związana jest z ogólną sanacją waluty polskiej i w tym kierunku praca jego rozbita będzie na kilka etapów:

1. Dokładne wejście w istotę budżetu polskiego. Dalsza akcja doradcy angielskiego uzależniona będzie od wyniku tego przeglądu. Jest ona możliwa tylko o tyle, o ile się okaże, że można wprowadzić takie reformy budżetowe, które umożliwią sanację gospodarczą.

2. Jeśli wynik badań będzie dodatni, wówczas przystąpi się do pertraktacji w sprawie Banku Emisyjnego polskiego przy współudziale kapitału angielskiego i amerykańskiego. Prawdopodobnie kapitał Banku sięgać będzie 100 milionów dolarów, co pozwoli na emisję 200 milionów dolarów polskich. Suma ta pokryje całkowite zapotrzebowanie finansowe Polski. W tym celu czynione są już obecnie daleko sięgające przygotowania.

3. Doradca finansowy rozłoży szczególną opiekę nad naszą gospodarką skarbową w okresie przejściowym. Sfery finansowe angielskie uważają, że przejście do waluty złotej w Polsce będzie połączone z olbrzymim kryzysem ekonomicznym i socjalnym. Warunkiem szczegółowego przebycia tego kryzysu jest otrzymanie przez Polskę kredytu sanacyjnego po bardzo niskiej stopie procentowej, tylko wtedy bowiem i kredyt w kraju będzie niski i zdołamy zwycięsko przetrwać obcą konkurencję. W obecnych warunkach Anglicy ufają zdolnościom gospodarczym Polski i są pewni, że przemysł nasz przetrzyma ten kryzys.

Co się tyczy samego układu monetarnego, to dotychczas kwestja ta nie weszła w stadium konkretne. Ze strony banków angielskich rzucają luźny projekt, przestemplowania banknotów polskich w ten sposób, iż 1000 mk. polskich obecnych będzie nosiło nazwę pół marki 10 000 mk. obecnych — 5 marek nowych, 50 000 mk. — 25 mk. Pozostałe banknoty będą odpowiednio wymieniane, przyczem monety po 1, 2, 3, 5, 10 marek nowych będą wybijane z metalu. 200 marek nowych (200 000 obecnych) będzie nosiło nazwę dolara polskiego, dzielącego się na 100 marek (każda marka nowa więc — 2000 marek obecnych). Stopniowo mają być anulowane obecne pieniądze papierowe i zamieniane na monety metalowe aż do wysokości 10 mk. nowych. Powyżej tej wartości będą wypuszczane banknoty po ćwierć, pół dolara polskiego i wyżej.

Zaznaczyć należy raz jeszcze, że plan ten jest jeszcze projektem angielskim tylko i ma być dopiero w przyszłości przedstawiony rządowi polskiemu.

Szczególną troską otoczony będzie przemysł włókienniczy, jako importujący surowce, oraz górnictwo dąbrowsko-śląskie, jako eksportujące na wielką skalę wzawian za mocne waluty.

Przegląd polityczny.

Polska.

Złoty - 45 tysięcy.

Warszawa. (Pat.) Rozporządzeniem z dn. 17-go br. Min. Skarbu ustanowiło nową cenę na 6 proc. zł. bony skarbowe serji I A, I B, I C., na 45000 mk. p. za 1 zł. Cena tem rozporządzeniem obowiązuje od 18-go bież. mies.

Gdańsk.

Masowy szmugiel na kolejach gdańskich.

Gdańsk. 22. 9. Szczególne stosunki panują na gdańskich kolejach wązkotorowych, wnosząc z następującej interpelacji w sejmie gdańskim: Czy jest senatowi wiadomem, że „Westpreussische Kleinbahn A. G. Berlin“ w czasie od 3 do 4 stycznia 1922 przeszmuglowała z Malboga do Tiegenhofu 3 lokomotywy bez cła i bez poprzedniego ich zbadania? Czy wiadomem jest następnie senatowi, że wielkie ilości skrzyń i pakietów, zawierających jedwab, tytoń, cygara, wino i t. d. przeszmuglowane zostały z Niemiec do Gdańska na przestrzeni wspomnianej kolejki pod adresem dyrektora kolei, p. Grube'go, jako rzekomy materiał kolejowy?

Żniwa w Polsce w roku najbliższym zagrożone.

Gdańsk. 22. 9. Sytuacja w porcie niezmienną — strejk robotników trwa w dalszym ciągu i niema nadziei na zakończenie zatargu w najbliższym czasie. Przedsiębiorcy domagają się, by robotnicy powrócili do pracy i dopiero wtedy godzą się na rokowania dalsze co do płacy, robotnicy natomiast żądają narząd przyjęcia ich warunków, odgrając się, że wyrwają w strejku całe tygodnie. W tej chwili jest więc położenie beznadziejne.

Tymczasem w wolnym porcie stoi beczynnie siedem okrętów a i reszta portu przepelniona jest towarami, które już zaczynają się psuć.

Katastrofa grozi w szczególności rolnictwu polskiemu. Obecnie w pełni jest sezon importu nawozów sztucznych. Nawóz nie dowlezione wcześniej i niedostarczony rolnikowi w przepisany czas, stanie się potem towarem straconym. Czyli, że jeżeli w najbliższych dniach strejk nie zostanie zlikwidowany zagrożone są żniwa w Polsce w roku następnym.

Wczoraj na zebraniu Zjednoczenia Kupców i przemysłowców polskich w Gdańsku z oburzeniem mówiono o beczynności Rady Portu, która katastrofie, grożącej polskiemu przemysłowi i rolnictwu przypatruje się obojętnie. Gdy jedna z firm interwenjowała w Radzie Portu z powodu strejku, domagając się, by Rada Portu umożliwiła jej wylądowanie okrętu, otrzymała odpowiedź, że nic nie może być uczynione i odesłano firmę do policji gdańskiej. Policja przyrzekła dać posterunek Schupo, ale na przyrzeczeniu pozostało i Schupo się nie zjawia i towar w okręcie uległ zniszczeniu.

W Królewcu podczas niedawnego strejku umiano znaleźć środki, by towary, które ulegają zniszczeniu, wylądować w Gdańsku jest to niemożliwym, bo Rada Portu zupełnie nie włada portem.

Podniesiono przy tej sposobności na zebraniu, że ilekroć razy zwrócić się do Rady Portu, nigdy nie można znaleźć żadnego z jej członków. Prezydent poluje w okolicy a członkowie są w rozjazdach. Rada Portu jest wobec tego balastem w porcie, tylko bardzo kosztownym, gdy sam jej prezydent pobiera pensję 2000 funtów angielskich czyli więcej niż dochodu może dać cały port! W tak poważnej sytuacji jak obecnie, Rada portu nie poczuwa się do żadnego obowiązku, by zabezpieczyć Polskę jej ustęp wolny do morza.

W tej chwili straty z powodu strejku wynoszą już tysiące miliardów. Ponoszą je firmy ekspedycyjne, towarzystwa żeglugi, przemysł czekający na surowce, zagrożone jest rolnictwo polskie. Linje kolejowe są zatarasowane. Chaos z każdym dniem się powiększa. Okręty z ładunkami do Gdańska nie wyjeżdżają z portów innych a wszystkie te straty odbijają się na Polsce i jej imporcie i eksporcie.

Co na to Rząd polski? Opinia publiczna w kraju powinna zażądać od czynników decydujących energicznych kroków celem zabezpieczenia Polsce dostępu do morza. Czy zabezpieczenia Traktatu Wersalskiego mają zależeć od łaski i niełaski robotników portowych?

Niemcy.

Usuwanie kontroli wywozu — ujęcie dewiz eksportowych.

Z dniem 27-go września nabiera mocy obowiązującej rozporządzenie znoszące wszelkie dotychczasowe zakazy wywozu, a wzamian za to ustanawiające jedną tylko listę towarów, dla wywozu których potrzebne będzie jeszcze pozwolenie wywozu. Tak więc wszelkie towary nie wymienione w powyższej liście są wolne dla wywozu. Na liście towarów zakazanych do wywozu zasadniczo znajdują się tylko środki spożywcze, surowce i pewne półfabrykаты, które specjalnie potrzebne są dla niemieckiego przemysłu przetwórczego. O pozwoienia na wywóz tych towarów należy się zwracać do tych samych urzędów co i dotychczas. W drugim rozporządzeniu, ogłoszonym jednocześnie z poprzednim, nakazuje się w interesie niemieckiego gospodarstwa fakturowanie i placenie towarów eksportowych w walucie pełnowartościowej, którą należy użyć w interesie niemieckiego gospodarstwa, a częściowo oddać do rozporządzenia Bankowi Rzeszy. Zasadniczo rachunek powinien być wystawiony w walucie kraju odbiorcy; niezależnie jednak od tego dopuszcza się kalkulację w jednej z czterech następujących walut o znaczeniu międzynarodowym: w dolarach, funtach szterlingach, guldenach holenderskich i frankach szwajcarskich. Jako minimalną część dewiz eksportowych, które należy oddać Bankowi Rzeszy, ustalono 30 procent. Komisarz dewizowy Rzeszy ma jednak wszelkie prawa zmieniania tego stosunku procentowego i może również wydawać zarządzenia mające na celu zabezpieczenie uchwycenia walut eksportowych.

Dług bieżący Rzeszy.

W czasie od 1—10 września rb. wzrósł dług bieżący Rzeszy do sumy 2380 biljonów marek, co należy czytać: dwa biljardy trzysta osiemdziesiąt biljonów marek papierowych. W okresie sprawozdawczym wyniosły dochody Rzeszy 118 biljonów, a wydatki 11 razy więcej, gdyż 1302 biljony marek.

Uczmy dzieci nasze modlić się po polsku; prowadźmy dzieci nasze tylko na polskie nabożeństwa.

Wiadomości kościelne.

Lud polski tłumnie podąża do stóp Bogarodzicy Częstochowskiej.

Jeden z Czytelników „Głosu Pomorskiego“ który od kilku dni bawi w Częstochowie, przysłał korespondencję, opisującą w krótkich słowach życie i ruch w tem miejscu odpustowym. Przytaczamy ją dosłownie:

Częstochowa przedstawiała przez ubiegłe dwa dni świąteczne nader barwny obraz. Ze wszystkich stron kraju zjechały kompanje pielgrzymów chcąc złożyć hołd Matce Najświętszej. Miasto zaroilo się od tysięcy barwnych strojów, orkiestra za orkiestrą przeciągały ulicami. Ruch panował niezwykle ożywiony. Częstochowa urosła niejako, robiąc wrażenie bardzo wielkiego miasta.

Na dworcu ruch i ścisk nie do opisania. Przy kasach ogonki kilkusetmetrowej długości. Policja z trudem utrzymywała porządek. Jeszcze całą noc z niedzieli na poniedziałek tłumy ludzi zapelniały wszystkie sale i przejścia w oczekiwanju na pociąg.

Na Jasnej Górze ruch panował olbrzymi. W sklepach z dewocjonaljami pielgrzymi nabywali dość licznie różne przedmioty i nawet bardzo kosztowne. Jedynie broszury i gazety nie znajdowały popytu wielkiego, co jest rzeczą nadzwyczaj smutną i na co specjalna uwagę winni zwrócić przewodnicy ludu.

Misje katolickie.

Po całym świecie pracują misjonarze katolicycy pomiędzy poganami, rozszerzając Królestwo Boże. Niestety jeszcze dwa razy tyle pogan istnieje, co chrześcian, którzy znowu tylko do połowy są pra-

Drugi konkurs o nagrodę dla członków Towarzystw Młodzieży.

Komisja Organizacyjna Towarzystw Młodzieży Polskiej na Warmii ogłasza niniejszem drugi konkurs na odczyty z dziedziny historii, literatury, nauki i sztuki, do użytku na zebraniach Towarzystw Młodzieży.

Warunki: a) W konkursie mogą brać udział tylko członkowie Towarzystw Młodzieży, opracowując jeden z podanych tematów; b) Prace, pisane czytelnie (błędy nie wykluczają osiągnięcia nagrody) należy oddać przesyłką do 20 września br., którzy je do 30 września oddać winni Komisji Organizacyjnej Towarzystw Młodzieży; c) Rozciągłość odczytów nie ma więcej wynosić jak 30 minut czytania, ani też mniej niż 20 min. czytania.

Nagrody: Wyznacza się nagrody po 50 do 100 tysięcy marek, które podniesione będą w stosunku do dalszej dewaluacji. Ilość nagród zależną jest od liczby prac nadesłanych.

Sąd konkursowy stanowią członkowie podpisanej komisji.

**Komisja Organizacyjna
Tow. Młodz. Polskiej na Warmii.**

BANK LUDOWY

E. G. m. u. H.
w OLSZTYNIE

placi od depozytów:

za wypow. rocznem	200 0/0
" " półrocznem	120 0/0
" " kwartalnem	80 0/0
" " dziennem	50 0/0

Zarząd.

Steffen. Malewski. Żurawski.

Elementarz toruński

egz. po 1500 mk, poleca

Księgarnia Gazety Olsztyńskiej.

Zamieniam

manufakturę i konfekcję damską

na wszelkie produkty rolnicze.

Mulczyński, Wartembork.

Polecam następujące książki:

Brewiarzyk Tercyarski

Kwiat Seraficki

Kwiatek Tercyarski

Książeczka św. Antoniego z Padwy

Książeczka do M. B. Bolesnej

J. Pieniężna, Olsztyn

Wstępujcie do Polsko-katolickiego
Towarzystwa Szkolnego!

Licytacje i sprzedaże.

Mierzwa od 100 koni jest od 1. 10 do oddania. Oferty z podaniem zapłaty w wartości zboża od konia i miesiąca oddać należy do dnia 27 bm. do: Verwaltungsstelle der Schutzpolizei Allenstein.

Drzewo na opał z leśnictw Pluski i Morsfeld sprzedawane będzie we wtorek 25 go bm. od godz. 9 tej przed poł. u Fuchsa w Olsztynku. Handlerze mają także prawo kupna.

Kupuję każdą ilość

konopi, wosku, gorczycy i wszystkie zioła medycynalne w suszonym stanie po najwyższych cenach dziennych.

St. André, Schwanen-Drogerie przy moście św. Jana.

Ks. W. Barczewski.

Kiermasy na Warmii

Wydanie 4-te, znacznie rozszerzone, wyszło z druku.

Cena 100 000 mk., z przesyłką 102 000 mk.

Do nabycia w Księg. Gazety Olsztyńskiej.

Kartki do Różańca św.

(białe) nadeszły.

Cena 50 000 mk., z przesyłką 52 000 mk.

Do nabycia

w księg. Gazety Olsztyńskiej.

Zaproszenia weselne
:: zawiadomienia ::
o zaręczynach i ślubie

RR

wykonuje szybko i austownie

RS

Drukarnia
„Gazety Olsztyńskiej”

Wiązarki

(pamiętki Chrztu św.) polskie i niemieckie w cenie od 10 000 do 60 000 mk. poleca

Księgarnia Gazety Olsztyńskiej.

USTAWY

DLA

TOWARZYSTW LUDOWYCH

MA NA SKŁADZIE

KSIĘGARNIA J. PIENIĘŻNEJ w OLSZTYNIE.

GROMNICE

poleca

Księg. J. Pieniężnej, Olsztyn.

Księgarnia „Gazety Olsztyńskiej”

Rynek Rybny

Telefon Nr. 531

** **

poleca obok książek do nabożeństwa, książek treści światowej i dewocjonalji następujące rzeczy:

** **

papiery listowe

luźno i w paczkach

kalamarze * atramenty * ołówki * tablice rysiki * kleje * suszki * linijki * laki zeszyty szkolne * bibuły * pióra * pluskiewki (Reisstifte) * serwetki papierowe * koronki papierowe * papier krepowy * papier do kwiatów * liście do kwiatów * drut do kwiatów * wiązarki do chrztu polskie i niem. * pocztówki * karty do grania * powinszowania na imieniny, urodziny, zaręczyny, ślub

* * * * *

Jako najstosowniejsze podarki ślubne polecamy:

Obrazy świętych w ładnych ramkach

* * po znacznej niższych cenach. * *